

klaps een licht hem opgaat, grijpt hij hartstochtelijk naar zijn verven en maakt van het eenigszins verouderde, soms droge kunstwerk een heerlijke, frissche, nieuwe schepping. — Zoo komt het voor dat hij u op een teekening wijst en met het leukste gezicht zegt: „daar heb-je 'r een, die nu al vijf-entertig jaar oud is!”

Met welke middelen hij zijn doel bereikt, is hem onverschillig. Soms komt er een scheermes, puimsteen, en zelfs het zoogenaamd „zeeschuim” bij te pas; als de kuur maar baat! „Ze waren maar schijndood” zegt Weissenbruch van die veteranen; „ik weet ze wel wakker te krijgen; als ik ze maar „lang genoeg onder me heb, mot ik je zeggen, komen ze allemaal nog wel „terecht”. En, ja! ze komen „terecht” en verlaten het atelier als herboren voortbrengselen van zijn talent. Wie het niet weet, kan niet vermoeden, dat het „vingt fois sur le métier remettez votre ouvrage” ook hier is toegepast en dat daaraan die rijpheid van toon en kleur te danken is. Want Weissenbruch wil, dat ze er frisch blijven uitzien, als waren ze het werk van enkele uren. — Het juiste oogenblik, daarop komt het aan en vandaar hoort men hem dikwijls verklaren: „*ik zou wel willen beloven niet langer dan één uur daags te werken, mits ik het in dat ééne uur maar voelde*”, wat hij ook wel eens uitdrukte door te zeggen: „*'t gaat gauw genoeg , als je 't maar weet!*”

De wordings-geschiedenis zijner schilderijen is geen andere dan die van zijn teekeningen. Beide ontstaan in den regel naar studies, door Weissenbruch buiten geschilderd; doch het liefst werkt hij naar krabbels of teekeningen, waarin hij al het karakter van het landschap weet neer te leggen. „Ik droom daar de kleur in” zegt hij. En welke krabbels! Soms weet hij in één oogenblik — liefst met zwart krijt, doch soms ook met houtskool — een heerlijk lichteffect op het papier te tooveren. En daar die effecten in de natuur ook maar één oogenblik duren, om dan weder door andere, nog schoonere soms, vervangen te worden, is het maken van „krabbels” boven het schilderen te verkiezen. Behalve met veel studies komt hij dan ook geregeld met een groote menigte zwarte teekeningen thuis; en die drukken voor hem meestal het geziene effect het best uit. Maar om die krabbels met vrucht te kunnen gebruiken, moet men, als hij, veel buiten gewerkt hebben.

Wie Weissenbruch goed wil leeren kennen, moet hem niet alleen in zijn atelier, maar ook buiten hebben gade geslagen, moet met hem geroeid hebben op de uitgestrekte plassen, moet met hem genoten hebben van de heerlijke luchten.

Als ik denk aan Weissenbruch buiten, dan komt Noorden, het schilderachtig gehucht boven Nieuwkoop, onwillekeurig voor mijn geest, dat Noorden, waaraan zoovelen onzer landschapschilders hunne motieven danken en waar ieder weer iets anders, ieder weer iets nieuws vindt. Daar was het, dat Roelofs zijn heerlijke, verre plassen met waterlelies schilderde, daar ook vindt Bauffe de eigenaardige onderwerpen, die hem persoonlijk meer frappeeren, daar is het ook, dat Weissenbruch, die het dikwijls meer in het effect dan in het geval zelf zoekt, geïnspireerd wordt. Soms is het er een ware